

РЕШЕНИЕ

№ 6958

гр. С., 04.05.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 61 СЪСТАВ, в публично заседание на седми март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ЕМИЛИЯ АТ. КОЛЕВА

при участието на секретаря ЦВЕТОЗАРА К. И.
като разгледа докладваното от ЕМИЛИЯ АТ. КОЛЕВА Гражданско дело № 20221110134933 по описа за 2022 година

Производството е образувано по искова молба, подадена от „А. срещу „А..

Ищецът „А. е предявил против „А. обективно кумулативно съединени искове с правно основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 и чл. 86 ЗЗД за заплащане на следните суми:

-сумата от 8840,40 лева, получена от ответника без основание във връзка с фактура № 139/26.02.2019г., ведно със законната лихва, считано от датата на депозиране на исковата молба - 29.06.2022г. до окончателното изплащане на сумата, както и сумата от 613,97 лева - мораторна лихва за периода от 22.10.2021г. до 28.06.2022г.;

-сумата от 2400,00 лева, получена от ответника без основание във връзка с фактура № 280/30.09.2020г., ведно със законната лихва, считано от датата на депозиране на исковата молба - 29.06.2022г. до окончателното изплащане на сумата, както и сумата от 166,68 лева - мораторна лихва за периода от 22.10.2021г. до 28.06.2022г.;

-сумата от 180,00 лева, получена от ответника без основание във връзка с фактура № 321/30.11.2020г., ведно със законната лихва, считано от датата на депозиране на исковата молба - 29.06.2022г. до окончателното изплащане на сумата, както и сумата от 12,50 лева - мораторна лихва за периода от 22.10.2021г. до 28.06.2022г.

Претендира разноски.

Ищецът поддържа, че с ответника са сключили два договора за производство на зимна пшеница или ечемик. Първият договор бил подписан на 01.10.2018г. и се отнасял за периода 2018-2019г., а вторият договор бил подписан на 01.09.2019г. и се отнасял за периода 2019-2020г. Твърди се, че съгласно чл. 2, точки 2.1 и 2.2. от договора от 01.10.2018г. - възложителят („А.) предоставил на изпълнителя („А.) срещу заплащане семена от по-висок клас размножение, чиято цена била заплатена от ищеца. По време на действие на договора

от 01.10.2018 г. ответникът „А. издал на ищеца „А. фактура № 139 от 26.02.2019г., с която изискал заплащане на сума от 8840,40 лв. с включен ДДС с посочено основание „Роялти Еуклид“. Фактурата била включена в дневника за покупките по реда на ДДС, за месец февруари 2019г. Ответникът изкупил от ищеца изцяло произведените от него количества семена, като с фактура № 280 от 30.09.2020г. префактурирал на ищеца обратно семената, които „А. можел да предложи на крайни клиенти като търговска стока, като в цената на семената EUCLIDE и FARMEUR включил и роялти в размер на 150 лева на тон. Така, с цитираната фактура № 280 от 30.09.2020г. било начислено роялти в общ размер на 2400,00 лв. Ответникът издал на ищеца и фактура № 321 от 30.11.2020г., с която изискал заплащането на сумата от 180,00 лв. е включен ДДС с основание „Р.“. Фактурата била включена в дневника за покупките по реда на ЗДДС за месец май 2021г.

Ищецът твърди, че погасил задълженията си към ответника по посочените три фактури изцяло. По фактура № 139/26.02.2019 г. в размер на 8840,40 лв. част от вземането в размер на 2840,40 лв. било заплатено от ищеца на 28.08.2019г. Остатъкът от вземането по фактурата бил погасен чрез прихващане - с Протокол за прихващане на вземания и задължения от 14.11.2019г., а остатъкът - с Протокол за прихващане от 04.11.2019г.

По фактура № 280/30.09.2020г. за вземания в размер на 2400 лв. общото задължение по фактурата било погасено чрез прихващане с Протокол за прихващане на вземания и задължения от 03.02.2021г.

По фактура № 321 от 30.11.2020 г. за вземане в общ размер на 180,00 лв. задължението по фактурата било погасено чрез прихващане с Протокол за прихващане на вземания и задължения от 03.02.2021г.

Ответникът нямал правно основание за начисляване роялти по трите фактури, нито по договора, нито по разпоредбите на Регламент (ЕО) № 2100/94 на Съвета от 27 юли 1994 г. относно правната закрила на Общността на сортовете растения. В тази връзка сочи, че с Писмо изх. № РД-47-80-339/01.07.2021г. на Изпълнителния директор на Изпълнителната дирекция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол правната закрила на сорта EUCLIDE изтекла на 07.10.2016г., а на сорта FARMEUR - от 17.10.2018г. и след тези дати разпоредбите на Регламента не били приложими относно посочените два сорта, съответно - не се прилагал чл. 13 Регламента, съгласно който - титулярът на ползващия се с правна закрила сорт има възможност да предоставя разрешение за извършване на определени действия, като поставя условия и ограничения, които може да включват изплащането на съответни процентни отчисления (роялти). Поради това, погасените от него чрез плащане и прихващане суми били изначално недължими и получени от ответника без основание.

Въпреки отправените покани до ответника, последният не върнал платените без основание суми.

В срока по чл. 131 от ГПК ответникът депозира отговор на исковата молба, с който оспорва предявените искове като неоснователни и недоказани и моли да бъдат отхвърлени изцяло. Посочва, че основание за начисляване на вземанията по горепосочените фактури на роялти е договорно и произтичало от уговореното в чл. 2.5. от представените от ищеца

Договори за производство на семена за зимна пшеница от 01.10.2018г. и 01.10.2019г. Отделно, основателността на вземанията били признати извънсъдебно, доколкото издадените от ответника фактури били осчетоводени от ищеца и задълженията по тях погасени чрез плащане и прихващане, което предполагало активното вземане да е изискуемо и безспорно. В тази връзка сочи, че ищецът с протокол за прихващане на вземания и задължения от 03.02.2021 г. декларирал, че всички финансови задължения към „А. са приключени и решени, и че няма право да оспорва постигнатото с този протокол споразумение, поради което ответникът отрича възможността на ищеца да оспорва дължимостта на вземанията по посочения протокол, така и постигнатото с него погасяване.

Ответникът оспорва с фактура № 280/30.09.2020 г. да е начислено роялти възнаграждение. Твърди, че е посочената фактура била начислена единствено продажна цена на сортове продадена пшеница по количество и опаковки, посочени в самата фактура.

Оспорва иска по чл. 86 ЗЗД, поради неоснователност на иска за главница. Претендира разноски.

Съдът, след като взе предвид доводите на страните и след оценка на събраните по делото доказателства намира следното:

По иска с правно основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД:

С оглед процесуалното поведение на страните съдът прие за безспорни и ненуждаещи се от доказване следните обстоятелства: сключване между страните на двата договора за производство на семена за зимна пшеница от 01.10.2018г. и от 01.10.2019г. и наличието на договорно правоотношение между тях за периода им на действие; издаването от страна на ответника „А. на фактура № 139/26.02.2019г., фактура № 280/30.09.2020г. и фактура № 321/30.11.2020г. за посочените в исковата молба суми; осчетоводяването на посочените фактури от страна на ищеца; погасяване от страна на ищеца на вземанията по фактура № 139/26.02.2019г. чрез частично плащане в размер на 2840,40 лв.; погасяване на останалите вземания по посочените фактури чрез прихващане с Протоколи за извършено прихващане на вземания и задължения от 14.11.2019г. и от 03.02.2021г.

Горните обстоятелства се установяват и от приобщените по делото писмени доказателства /неоспорени от страните/.

Така, видно от Договор за производство на семена за зимна пшеница от 01.10.2018г. /л.13-18 от делото/ и Договор за производство на семена за зимна пшеница от 01.10.2018г. /л.13-18 от делото/, въз основа на същите, страните по делото /ответникът като възложител, а ищецът като изпълнител/ постигнали съгласие за сътрудничество за размножаването на семена зимна пшеница или ечемик в периода съответно 2018-2019г. и по-конкретно на сертифицирани семена от първо размножение от корт/сортове, определени в този договор. Видно от чл. 1.4 от договора от 2018г., за периода 2018-2019г. споразумението касало различни сортове семена, между които и следните: EUCLIDE G4 – 4 тона и FARMEUR C1 – 2 тона. Съгласно чл. 2.5 от договора – изпълнителят признава и приема, че правото на собственост върху сортовете семена, произвеждани с предоставения от възложителя базов

материал, остават собственост на възложителя по време на целия процес на производство и обработка.

Аналогични са и клаузите от договор за производство на семена за зимна пшеница от 01.10.2019г., който касае периода 2019-2020г.

Видно от фактура № 139/26.02.2019г. /л. 19 от делото/, издадена от „А. – същата касае начислени роялти във връзка със сорта семена EUCLIDE в размер на 8840,40 лева /с ДДС/. Видно от уведомление за приемане на постъпили от „А. данни от справка – декларация за ДДС, дневника за покупки и дневника за продажби, за данъчен период февруари 2019г. и дневника за покупки - визираната фактура била осчетоводена от ищеца.

Видно от фактура № 280/30.09.2020г. /, издадена от „А. в същата касателно сорт семе пшеница EUCLIDE – 11 000 тона е начислена сумата от 8470 лева, а за сорт семе FARMEUR – 5000 тона е начислена сумата от 3850 лева.

Видно от кореспонденцията, представена от ищцовата страна /л. 23-24 в превод/, във връзка с тази фактура от страна на ищеца е отправено запитване към ответника относно начина на формиране на начисленото роялти върху сортовете семена, като видно от отговора на ответника, същото е 150 лева на тон, с което ответникът е признал обстоятелството, че в така начислената цена на сортовете пшеница е включено роялти в размер на 150 лева на тон. Т.е., по този начин формирана, цената на роялти за 11000 тона пшеница от сорта семена EUCLIDE възлиза на 1650 лева, а роялти за 5000 тона пшеница от сорта семена FARMEUR възлиза на 750 лева, или общата сума а роялти за тези сортове семена, начислени с фактура № 280/30.09.2020г., е 2400 лева. С оглед на горното, съдът не приема възражението на ответника, че в посочената фактура не са били начислени роялти.

Видно от дневника за покупки за месец септември 2020г. на ищеца /л. 28-30 от делото/, задълженията по тази фактура са били осчетоводени от ищеца и включени в дневника за покупки.

Най-сетне, видно от фактура № 321/30.11.2020г., издадена от ответника, в същата са начислени като задължение на ищеца роялти във връзка с пшеница сортови семена EUCLIDE в размер на 150 лева без ДДС, 180 лева с ДДС. Видно от дневника за продажби на ищеца /л. 33-35 от делото/, фактурата е била осчетоводена от ищеца и включена в дневника за продажби за месец май 2021г.

По делото не се спори, а и видно от извлечение от банковата сметка на ищеца /л. 35 от делото/, справка за издадени документи /л. 36 от делото/ и протоколи за прихващане на вземания и задължения от 14.11.2019г. и от 03.02.2021г. /л. 37-38 от делото/, задълженията по посочените фактури са били погасени - частично чрез извършено плащане от ищеца и останалата част чрез прихващане със задължения на ответника към ищеца.

Посочените документи не се оспорват от страните, поради което съдът ги кредитира изцяло. Видно от двата протокола, в тях изрично е отбелязано съгласие между страните, че същите нямат право за в бъдеще да оспорват постигнатото с този протокол споразумение. Тази клауза, обаче, няма съществено значение за изхода на делото, като доводи в тази насока

ще бъдат изложени по-долу в мотивите на съда.

Видно от писмо на МЗХГ изх. № РД-4700-339 от 01.09.2021г. до „А. /л. 39 от делото/, във връзка със запитване, отправено от ищеца до министерството, последното е посочило, че след извършена проверка в базата данни на европейски офис за сортовете растения за правна закрила на територията на ЕС е установено, че правната закрила на сорт EUCLIDE е изтекла от 07.10.2016г., а на сорт FARMEUR от 17.10.2018г., поради което разпоредбите на Регламент /ЕО/ № 2100/94 не са приложими.

При така установеното от фактическа страна, съдът направи следните правни изводи:

Съгласно разпоредбата на чл. 13, § 1 и § 2 от Регламент /ЕО/ № 2100/94 – „Права на титуляра на закрила на Общността на сортовете растения и ограничения” - закрилата на Общността на сортовете растения предоставя на титуляра или титулярите на закрила на Общността на сортовете растения, наричани по-нататък „титуляр“, правото да извършва действията, посочени в параграф 2. Без да се засягат разпоредбите на членове 15 и 16, разрешение от титуляра се изисква за следните действия, свързани със сортовете компоненти или посевния материал на защитения сорт, наричани по-долу „материал“: а) производство или възпроизводство (размножаване); б) подготовка за целите на размножаването; в) предлагане за продажба; г) продажба или друг вид търговия; д) износ от Общността; е) внос в Общността; ж) съхраняване за целите, посочени в точки а) до е). Титулярът може да постави условия и ограничения за издаването на разрешение.

Съгласно предвиденото в чл. 29 от Регламента, титулярът на закрила на Общността на сортовете растения и ограничения, вписан в регистъра по чл. 87 от регламента, има възможност да поставя условие за извършването на дейностите, визирани в чл. 13 от регламента, чрез изплащането на съответни отчисления /роялти/ като справедливо възнаграждение на титуляра.

Видно е от така визираните разпоредби на Регламента, че при сключен договор за производство на посевен материал в съответствие с разпоредбата на чл. 28 от Закона за посевния и посадъчния материал /ЗППМ/, притежателят на лиценза /титулярът на закрила/ има право да отчисли съответните роялти, които се дължат от другата страна по договора, извършваща производство на съответната посевна култура.

Това отчисление, обаче, няма основание при изтичане на закрилата на съответните сортове. В случая, видно от писмото на МЗХГ, тази закрила конкретно по отношение на сортовете семена пшеница EUCLIDE и FARMEUR е изтекла съответно от 07.10.2016г. и от 17.10.2018г., поради което, считано от тези дати, разпоредбите на Регламент /ЕО/ № 2100/94 по отношение на тях не са приложими.

Горното води до извод, че към датата на сключване на двата процесни договора, както и към момента на издаване на процесните фактури, в които като задължение във връзка с предоставените семена пшеница по двата сорта от страна на ответника са били начислени суми за роялти, последният не е имал право да ги начислява, респективно сумите, получени във връзка с начислените роялти било чрез плащане, било чрез прихващане, са

били получени от ответника без основание. Ето защо, ответникът дължи тяхното връщане.

Действително, и в двата договора за производство на семена за зимна пшеница /чл. 2.1 и чл. 2.5/ е предвидено, възложителят предоставя на изпълнителя семена от по-висок клас размножение срещу заплащане при определен еквивалент в български лева, както и че изпълнителят признава и приема, че правото на собственост върху сортовете семена, произвеждани с предоставения от възложителя базов материал, остават собственост на възложителя по време на целия процес на производство и обработка. Така уговорени, условията по договора, обаче, не санират факта, че към датата на сключване на договорите, респективно към датата на издаване на трите процесни фактури и погасяването на задълженията по тях, правната защита върху тези сортове е била изтекла.

Уговореното в двата протокола за прихващане, че страните нямат право за в бъдеще да оспорват постигнатото с този протокол споразумение, според този състав касае единствено съгласенията във връзка със сумите, за които е извършено прихващането. Тази клауза, обаче, по никакъв начин не рефлектира върху възможността ищецът да оспори наличието на основание за претендиране и съответно заплащане на начислените от ищеца роялти. Горните изводи не се променят и от обстоятелството, че процесните фактури са били осчетоводени от ищеца и съответно задълженията по тях погасени. Това е така, тъй като липсата на правно основание за тяхното начисляване ги прави неоснователно получени.

По делото не са ангажирани доказателства за заплащане на претендираните суми да са били възстановени от ответника на ищеца, нито доказателства, които да сочат наличие на основание за задържане на сумите. Ето защо, искът по чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД се явява основателен и следва да бъде уважен изцяло.

По иска с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Съгласно разпоредбата на чл. 86, ал. 1 ЗЗД - при неизпълнение на парично задължение, длъжникът дължи обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата. Съгласно разпоредбата на чл. 84 ЗЗД - когато денят за изпълнение на задължението е определен, длъжникът изпада в забава след изтичането му. Когато няма определен ден за изпълнение, длъжникът изпада в забава, след като бъде поканен от кредитора.

В случая е налице втората хипотеза, доколкото за така претендираното вземане за неоснователно начислени роялти, ищецът е дължал уведомление до ответника и покана със съответния срок за изпълнение.

Видно от кореспонденцията, представена от ищеца /л. 41 от делото/, на 06.10.2021г. последният е изпратил до ответника по имейл покана за връщане на сумата от 11 490,40 лева – представляваща общото задължение по неоснователно начислените с фактура № 321, фактура № 280 и фактура № 139 и съответно погасени от ищеца суми за роялти, като е дал срок за изпълнение – 15 дни. Липсват, обаче, доказателства тази покана да е била получена от ответника, доколкото кореспонденцията не съдържа отговор или друго действие, което да сочи, че този имейл е бил отворен от адресата.

Видно от доказателствата по делото – нотариална покана /л. 55-56 от делото/, такава за връщане на процесните суми в срок – 3 работни дни от получаването ѝ, поканата е била изпратена от ищеца до ответника на дата 05.04.2022г. и е била връчена при условията на чл. 50, ал. 4 ГПК на 26.04.2022г. Последното обстоятелство се установява от отбелязването, направено от нотариуса на гърба на поканата. Този документ и самото отбелязване не се оспорват от ответника, поради което съдът кредитира същото и въз основа на него приема за установено, че връчване на поканата е осъществено на посочената дата – 26.04.2022г. В този случай тридневният срок /три работни дни/ за връщане на претендираните суми е изтекъл на 29.04.2022г. и считано от следващия ден – 30.04.2022г. ответникът е изпаднал в забава.

С оглед на това, искът за лихва за забава следва да бъде уважен частично, а именно за периода от 30.04.2022г. до 28.06.2022г. касателно всяка от главниците, претендирани от ищеца. Искът следва да бъде отхвърлен за периода от 22.10.2021г. до 29.04.2022г.

Съдът изчисли мораторната лихва, използвайки лихвен калкулатор, като мораторната лихва върху главницата от 8840,40 лева за периода от 30.04.2022г. до 28.06.2022г. е 147,34 лева. Недоказана остава мораторната лихва над тази сума до пълния претендиран размер от 613,97 лева, или за сумата от 466,63 лева и в тази част искът следва да бъде отхвърлен като неоснователен.

Мораторната лихва върху главницата от 2400,00 лева за периода от 30.04.2022г. до 28.06.2022г. е 40,00 лева. Недоказана остава мораторната лихва над тази сума до пълния претендиран размер от 166,68 лева или за сумата от 126,68 лева. В тази част искът следва да бъде отхвърлен като неоснователен.

Мораторната лихва върху сумата от 180,00 лева за периода от 30.04.2022г. до 28.06.2022г. е 3,00 лева. Недоказана остава мораторната лихва над тази сума до пълния претендиран размер от 12,50 лева, или за сумата от 9,50 лева. В тази част искът следва да бъде отхвърлен като неоснователен.

По разноските:

С оглед изхода на спора право на разноски има ищецът с оглед уважената част на исковете, и ответникът с оглед отхвърлената част на исковете.

Ищецът доказва следните разноски: 488,55 лева – ДТ; 1170 лева – адвокатско възнаграждение - общо разноски в размер на 1658,55 лева.

Ответникът доказва разноски в размер на 1466,88 лева.

Страните не са направили възражение за прекомерност на адвокатските възнаграждения.

С оглед на това, ответникът следва да бъде осъден да заплати на ищеца разноски в размер на 1576,69 лева, с оглед уважената част на исковете.

Ищецът следва да бъде осъден да заплати на ответника разноски в размер на 72,40 лева, с оглед отхвърлената част на исковете.

Така мотивиран съдът:

РЕШИ:

ОСЪЖДА „А. с ЕИК .”, със седалище и адрес на управление: гр. С., ул. „Т. да заплати на „А. с ЕИК .”, със седалище и адрес на управление: гр. П., ул. „Б., на основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД следните суми, представляващи начислени роялти във връзка с Договор за производство на семена за зимна пшеница от 01.10.2018г. и Договор за производство на семена за зимна пшеница от 01.10.2019г., получени от ответника без основание, а именно: сумата от **8840,40 лева - начислени роялти по фактура № 139/26.02.2019г., издадена от „А., получена от ответника без основание, **ведно със законната лихва**, считано от датата на депозиране на исковата молба - 29.06.2022г. до окончателното изплащане на вземането; сумата от **2400,00 лева** – начислени роялти по фактура № 280/30.09.2020г., издадена от „А., получена от ответника без основание, **ведно със законната лихва**, считано от датата на депозиране на исковата молба - 29.06.2022г. до окончателното изплащане на вземането и сумата от **180,00 лева**, начислени роялти по фактура № 321/30.11.2020г., издадена от „А., получена от ответника без основание, **ведно със законната лихва**, считано от датата на депозиране на исковата молба - 29.06.2022г. до окончателното изплащане на вземането.**

ОСЪЖДА „А. с ЕИК .”, със седалище и адрес на управление: гр. С., ул. „Т. да заплати на „А. с ЕИК .”, със седалище и адрес на управление: гр. П., ул. „Б. на основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД сумата от **147,34 лева, представляваща мораторната лихва върху главницата от 8840,40 лева, за периода от 30.04.2022г. до 28.06.2022г., като ОТХВЪРЛЯ иска за горницата до пълния предявен размер от 613,97 лева, или за сумата от 466,63 лева и за периода от 22.10.2021г. до 29.04.2022г., като неоснователен; да заплати сумата от **40,00 лева**, представляваща мораторната лихва върху главницата от 2400,00 лева, за периода от 30.04.2022г. до 28.06.2022г., като ОТХВЪРЛЯ иска за горницата до пълния предявен размер от 166,68 лева, или за сумата от 126,68 лева и за периода от 22.10.2021г. до 29.04.2022г., като неоснователен; да заплати сумата от **3,00 лева**, представляваща мораторна лихва върху главницата от 180,00 лева, за периода от 30.04.2022г. до 28.06.2022г., като ОТХВЪРЛЯ иска за горницата до пълния предявен размер от 12,50 лева, или за сумата от 9,50 лева и за периода от 22.10.2021г. до 29.04.2022г., като неоснователен.**

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 1 ЗЗД „А. с ЕИК .”, със седалище и адрес на управление: гр. С., ул. „Т. да заплати на „А. с ЕИК .”, със седалище и адрес на управление: гр. П., ул. „Б. сумата от **1576,69 лева – разноски, сторени в производството пред СРС.**

ОСЪЖДА на основание чл. 78, ал. 3 ГПК „А. с ЕИК .”, със седалище и адрес на управление: гр. П., ул. „Б. да заплати на „А. с ЕИК .”, със седалище и адрес на управление: гр. С., ул. „Т. сумата от **72,40 лева – разноски, сторени в производството пред СРС.**

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____